

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/4/2015
Identifikačné číslo spisu:	5113010529
Dátum vydania rozhodnutia:	18.03.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5113010529.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 18. marca 2015 v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Štefana Harabina a JUDr. Viliama Dohňanského v trestnej veci obvineného J. A. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 28 T 65/2013, o dovolaní obvineného J. A. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1 To 50/2014 z 5. augusta 2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného J. A. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 28 T 65/2013 z 10. júna 2014 bol obvinený J. A. uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

od septembra r. 2010 až do 06.12. 2012, najmä v byte č. XX na ul. J. G. č. 3 v I., psychicky a fyzicky týral svoju družku T. B., nar. XX. X. XXXX, jej tri maloleté deti V. B., nar. XX. XX. XXXX, T. B., nar. XX. XX. XXXX, V. B., nar. XX. XX. XXXX a ich spoločné dieťa mal. K. B., nar. XX. XX. XXXX, všetci trvale bytom I., s ktorými žil v spoločnej domácnosti, tak, že mal. V. B. v období od septembra r. 2011 do februára r. 2012, takmer každodenne pri učení udieral lieskovou palicou po rukách a nohách, najmenej trikrát za toto obdobie ho zozadu chytil za vlasy a udieral mu hlavu o drevenú tabuľu, pričom mu spôsobil krvácajúce poranenie nosa a pery, opakovane mu nadával slovami „debil, nič z Teba nebude, si jebnutý ako Tvoja matka!“, keď mu družka T. B. zakazovala sa takto správať, tak jej nadával „si chorá na hlavu, alkoholička, nestaráš sa o deti, a preto sú také sprosté!“, v období od septembra r. 2011 do apríla r. 2012 opakovane, takmer každý deň v nočných a skorých ranných hodinách budieval zo spánku svojho syna mal. K. B. a družku T. B. so slovami „Zobuď sa nástup!“, po čom jeho družka T. B. musela prichystať veci na kúpanie a on syna K. kúpaval, v období od februára r. 2011 do novembra r. 2012, opakovane maloletých V., T. a V. B. bĽjaval tak, že na základe najmenej príčiny alebo nesplnenia príkazu ktorýmkoľvek z nich, ich udieral rukami a lieskovým prútom po zadku

a nohách, zbil všetkých s odôvodnením, že „nebudem robiť detektíva medzi Vami!“, ďalej im až do 06. 12. 2012 vulgárne nadával slovami: „choďte do piše, ste jebnutí, zavrite si huby, učte sa, lebo Vaša mater sa o Vás nepostará, ste prijebaní ako Vaša mater, skapete, keď odídem, nebudete mať čo žrať!“, v období od februára r. 2011 do 06. 12. 2012 takmer každodenne vulgárne družke T. B. nadával slovami „kurva, si piča prijebaná aj s deťmi!“, pričom v mesiaci marec r. 2012 ju pri vzájomnej hádke zozadu udel hlavou do temena a spredu dlaňou na tvár, v mesiaci apríl r. 2012 ju kopol do stehna, následne asi o týždeň neskôr ju pri hádke začal škrtiť na posteli, pričom hovoril: „si sviňa, zabijem Ťa a bude už konečne pokoj!“, potom ju pustil, pobudil všetky deti a vulgárne im nadával slovami: „svine hnusné!“, družke T. B. sa vyhrážal slovami: „keď Ťa nevedel zabiť muž, zabijem Ťa ja a bude pokoj!“, dňa 06.12. 2012 v ranných hodinách jej začal nadávať: „špina vyjebaná, nedáš mi zatrtkať!“, keď mu povedala, že je ožratý a že ho neznáša, priskočil k nej a začal ju škrtiť, potom ju hodil na posteľ, kde v jej škrtení pokračoval a keď ho v sebaobrane rukou udelala do pery, pustil ju so slovami: „je to len hra“, odišiel do kuchyne a za krátko sa vrátil k nej so slovami: „zabijem Ťa Ty špina a budem mať pokoj!“, pričom držal v ruke nôž a zahnal sa ním najmenej päťkrát na jej brucho, potom opäť odišiel do kuchyne, keď chcela z bytu ujsť, tak ju chytil a povedal jej: „dnes si to s Tebou vybavím, zabijem Ťa!“, v spálni ju sotil na posteľ a začal ju opäť škrtiť, hovoril: „dáš mi zajeabať!“, keď odpovedala, že nie, opätovne ju začal škrtiť so slovami: „dnes Ti už nikto nepomôže, zmaľujem Ti tvár, že si na mňa hubu už nikdy neotvoríš!“, potom prestal a so slovami: „K., pod', dám Ťa vedľa do izby, nemusíš vidieť to, čo teraz tato s mamou urobí“, zobral mal. K. do vedľajšej izby, kedy jeho družka T. B. z bytu zo strachu o svoj život ušla a zavolała políciu, pričom týmto konaním počas celého obdobia u poškodených vyvolával nadmerný strach a stres, čo veľmi zle psychicky znášali a následkom jeho správania podľa znaleckého posudku znalkyne z odboru Psychológia a klinická psychológia detí a dospelých bola u poškodenej T. B. st. zistená posttraumatická stresová porucha s obrazom úzkostne depresívnych porúch s prejavmi anticipačnej úzkosti, u poškodeného mal. V. B. bola zistená posttraumatická stresová porucha s poruchami emócií, správania, s úzkostne depresívnymi prejavmi s predpokladom, že agresívne správanie obvineného bude mať u maloletého negatívny vplyv na vývoj jeho osobnosti, u poškodenej mal. T. B. ml. boli zistené akútne stresové reakcie s poruchami emotivity, vyvolávajúce úzkosť a strach a poškodenú mal. V. B. správanie obvineného deprimovalo a reagovala úzkostne a strachom.

Za to bol odsúdený podľa § 208 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., za zistenia poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov a 6 mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr.zák. súd zaradil obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Krajský súd v Žiline uznesením, sp. zn. 1 To 50/2014 z 5. augusta 2014 podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného J. A. zamietol, pretože nebolo dôvodné.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1 To 50/2014 z 5. augusta 2014 obvinený J. A. sám, následne prostredníctvom obhajkyne, podal dovolanie z dôvodov podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c/, písm. k/ Tr. por.

V odôvodnení dovolania obhajkyňa obvineného J. A. dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., teda, že zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu, opiera o tvrdenie, že mu nebola umožnená účasť pri výsluchu T. B., ktorá svoju výpoveď voči jeho osobe, urobenú pred vyšetrovateľom dňa 6. decembra 2012, zmenila trikrát. Najskôr tvrdila, že deti týra od septembra 2010, ale po zistení, že si nepamätá kedy deti začali chodiť do školy, zmenila výpoveď, že deti týral až od septembra 2011 a napokon uviedla, že deti netýral, len sa jej zdalo, že jeho výchova bola prísnejšia ako jej. Takúto výpoveď považuje za nehodnovernú, účelovú a ako dôkaz nepoužiteľnú. Obvinený netýral deti ani T. B.. Menovaná v značnej miere požívala alkoholické nápoje, o deti sa nestarala a zanedbávala ich. Preto podal na ňu trestné oznámenie a vec riešil Obvodný úrad v Žiline pod č. Obú-ZA-OVVS3/A/2012/727/2Du. Práve na základe tohto rozhodnutia a obvinenia T. B. na podklade trestného oznámenia - konanie vedené pod č. ORP-P-291/ORP-7-2012 malo byť trestné stíhanie voči osobe obvineného Kubačku súdmi zastavené v zmysle § 281 ods. 1, ods. 2 Tr. por., resp. podľa § 320 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Dovolanie obvineného doplnila v tejto časti jeho obhajkyňa i o tvrdenie, že obhajoba v rámci návrhov na vykonanie dokazovania žiadala vypočúť ako svedka policajného vyšetrovateľa mjr. JUDr. X. F., ktorý by súdu vysvetlil, že v prípade obvineného boli dôvody na zastavenie trestného stíhania. Súd sa tiež nevysporiadali s pochybnosťami o duševnom stave T. B.. Obvinený tvrdí, že v predmetnej trestnej veci policajný vyšetrovateľ zastavil jeho trestné stíhanie, resp. ho ani nezačal na základe právoplatných rozhodnutí, v čom vzhláda dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. k/ Tr. por. Obžaloba voči jeho osobe je nezákonná. Dovolanie podáva z dôvodu, že ani odvolací krajský súd neakceptoval zákon a právo, konkrétne: nebyť opakovane súdený, nakoľko nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní podliehajúcom právomoci toho istého štátu za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený právoplatným rozsudkom.

V ďalšej časti dovolateľ predkladá dovolaciemu súdu svoje stanovisko k záverom súdov v odôvodnení rozsudku a uznesenia. V konečnom dôsledku dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd vyslovil podľa § 386 ods. 1 Tr. por. rozsudkom porušenie zákona v ustanoveniach, o ktoré sa dôvod dovolania opiera, a aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 1 To 50/2014-927 z 5. augusta 2014 a aby dovolací súd podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Okresnému súdu v Žiline, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného J. A. a jeho obhajkyne sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Žilina. K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. uviedla, že dôvod podať dovolanie podľa tohto ustanovenia je možné vtedy, ak obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať. Išlo by o porušenie ustanovenia o povinnej obhajobe v zmysle § 37 Tr. por. V konkrétnom prípade sa nejednalo o povinnú obhajobu až do momentu, kedy, už v konaní pred súdom obžalovaný uznesením Okresného súdu Žilina z 23. januára 2014, sp. zn. 28 T 65/2013 bol vzatý do väzby z dôvodu § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Okamžite mu bola ustanovená obhajkyňa JUDr. Anna Šeligová, ktorá ho zastupovala v konaní pred súdom.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. k/ Tr. por., a síce, že proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné, ide o prípad, ak generálny prokurátor zrušil právoplatné rozhodnutie prokurátora v prípravnom konaní po uplynutí lehoty 3 mesiacov (§ 364 ods. 3) a následne bola v takejto veci podaná obžaloba a obvinený bol odsúdený. V trestnej veci obvineného J. A. nedošlo k zrušeniu právoplatného rozhodnutia prokurátora v prípravnom konaní generálnym prokurátorom v zmysle ustanovenia § 363 Tr. por. a nasl. Prokurátorka Okresnej prokuratúry Žilina zároveň uviedla, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie a žiaden dôkaz nebol vykonaný v rozpore s Trestným poriadkom. Podľa prokurátorky je zrejmé nenaplnenie obvineným uplatnených dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. k/ Tr. por., a preto navrhuje, aby dovolací súd dovolanie obvineného J. A. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Najvyšší súd, ako súd dovolací zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávneným procesným subjektom (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.).

V dovolaní musí byť ďalej uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané tak, aby bolo zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa vytýkajú rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo. Dovolací súd dospel k záveru, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. k/ Tr. por., ktoré dôvody boli uvedené v dovolaní.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích

dôvodov.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „právo na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného :

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného J. A. zásadným spôsobom, ktorá skutočnosť už sama osebe znamená nenaplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedol v písomných dôvodoch dovolania obvinený J. A..

Dovolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou dovolateľa, podľa ktorej bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu tým, že mu nebola umožnená účasť pri výsluchu T. B.. Menovaná bola vypočutá ako poškodená v procesnom postavení svedkyne jednak v prípravnom konaní, ale i na hlavnom pojednávaní pred súdom prvého stupňa, kde dňa 23. januára 2014 bola vypočutá pred senátom a to za prítomnosti obvineného a jeho obhajkyne, prokurátorky, opatrovníčky a zapisovateľky. Obvinený v rámci kontradiktórneho procesu využil svoje právo a kládol svedkyni otázky, na ktoré táto odpovedala.

Skutočnosť, že súdy nižšieho stupňa nevykonali dôkazy podľa návrhu obvineného J. A., sama osebe bez ďalšieho neznamena porušenie práva obvineného na obhajobu, hlavne v situácii, keď súdy považovali skutkový stav za dostatočne preukázaný. Je plne v kompetencii súdu, aby sám rozhodol v okolnostiach prípadu, ktoré dôkazy na zistenie skutkového stavu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, vykoná, bez ohľadu na to, ktorá zo strán konania ich navrhla. Hodnotenie dôkazov súdmi, ktoré nezodpovedá predstavám obvineného, rovnako nie je v rozpore s právom obvineného na obhajobu.

Dovolací súd k tejto časti dovolania uzatvára, že postupom súdu prvého stupňa a postupom odvolacieho

súdu nedošlo k porušeniu práva na obhajobu u obvineného J. A. zásadným spôsobom, ale ani iným spôsobom, a preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nie je naplnený.

K dovolacej námietke v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. k/ Tr. por.

Dovolateľ v dôvodoch dovolania, ale i počas súdneho konania, vytýka súdom prvého i druhého stupňa, že v rámci celého trestného konania nebola rešpektovaná jeho požiadavka na zastavenie trestného stíhania.

Najvyšší súd len dodáva, že z trestného spisu je zrejmé, že obvinený sa viackrát domáhal úkonu, aby súd zastavil trestné stíhanie podľa § 244 ods. 1 písm. c/, písm. d/ Tr. por., viackrát mu bolo písomne odpovedané, že zo spisového materiálu nevyplývajú žiadne právne relevantné skutočnosti pre takýto postup. Okresný súd prijal obžalobu a rozhodoval v zmysle § 243 ods. 1 Tr. por., keď preskúmal obžalobu a nariadil hlavné pojednávanie. Aj v tomto štádiu konania bolo obvinenému známe, že obžaloba bola okresným súdom prijatá a súd bude o nej rozhodovať. Napriek tomu od svojej požiadavky neustúpil a túto uplatnil tak v odvolacom, ako aj dovolacom konaní. Najvyšší súd, v zhode s názorom súdu prvého i druhého stupňa musí vysloviť záver, že neexistuje žiaden právoplatný odsudzujúci rozsudok za skutok uvedený v obžalobnom návrhu, pretože tento by musel byť zaevidovaný v odpise registra trestov. Neexistuje ani žiadne oslobodzujúce rozhodnutie, ale ani rozhodnutie, ktorým by bolo trestné stíhanie za skutok, ktorý tvorí predmet obžaloby, zastavené. Obžaloba bola podaná prokurátorkou Okresnej prokuratúry Žilina dňa 16. apríla 2013 pod sp. zn. 3 Pv 1030/12-27 na Okresný súd Žilina na obvineného J. A. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. a za skutok, na nezmenenom skutkovom a právnom základe bol obvinený A. právoplatne odsúdený, teraz napádaným rozsudkom. Odpis registra trestov mal okresný súd k dispozícii pri podaní obžaloby (register trestov z 12. apríla 2013), ale i pri vyhlásení odsudzujúceho rozsudku - register trestov z 5. júna 2014. V oboch odpisoch registra trestov má obvinený jeden rovnaký nezmenený záznam z roku 1985, s účinkami zahľadania.

So subjektívnym výkladom a hodnotením postupu súdov v predmetnej veci tak, ako ho predkladá dovolateľ v písomných dôvodoch dovolania, a síce, že došlo k porušeniu zásady „ne bis in idem“ (nie dvakrát o tom istom), sa najvyšší súd nestotožňuje. Na rozdiel od tvrdení dovolateľa, písomné podania sa posudzujú podľa ich obsahu. Zo samotného návrhu na zastavenie trestného stíhania nemožno vyvodiť splnenie zákonných podmienok na takého rozhodnutie. Neznamená totiž, že keď orgán prípravného konania nerozhodol o žiadosti obvineného na zastavenie trestného stíhania, že k zastaveniu trestného stíhania aj došlo.

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. k/ Tr. por. dovolací súd konštatuje, že nezistil žiadne pochybenia súdov nižšieho stupňa, ktoré by odôvodňovali záver o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. k/ Tr. por.

Obvinený v dovolaní predkladá dovolaciemu súdu vlastné hodnotenie vykonaných dôkazov, pričom skutočnosť, že súdy nižšieho stupňa si neosvojili hodnotenie dôkazov podľa predstáv obvineného, nie je naplnením žiadneho dovolacieho dôvodu.

Dovolateľ v samostatnej časti dovolania predkladá dovolaciemu súdu stanovisko k záverom súdov v odôvodnení rozsudku a uznesenia. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 371 ods. 7 Tr. por., podľa ktorého dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. k/ Tr. por. uplatnené obvineným, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného J. A. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.